

Et flertal på 5 medlemmer i rådet finder, at dom til samfundstjeneste som en permanent og selvstændig strafferetlig sanktion vil finde sin plads på strafskaalen mellem den betingede dom (eventuelt med tilsyn og andre særlige vilkår) og den ubetingede frihedsstraf. Det er i den forbindelse flertallets opfattelse, at dette bør finde klart udtryk i selve den lovregel, der instituerer dom til samfundstjeneste, og at dette bør gælde uanset, at samfundstjeneste også efter flertallets opfattelse fortsat bør anvendes med det formål at være et alternativ til en ubetinget frihedsstraf.

Flertallet finder det – navnlig på længere sigt – kunstigt, om domstolene forud for en dom til samfundstjeneste først skal fastslå, at ubetinget frihedsstraf er forskyldt. Straffudmåling er – set over en længere årrække – en dynamisk proces, som påvirkes af en række forskelligartede faktorer, og grænsen mellem betinget dom og ubetinget frihedsstraf vil til stadighed være i bevægelse.

Det er derfor flertallets opfattelse, at samfundstjenestens område efter loven bør være tilfælde, hvor en betinget dom ikke findes tilstrækkelig. Det vil ikke kræve nogen udtrykkelig lovregel at fastslå, at samfundstjeneste ligesom betinget dom skal være udelukket i tilfælde, hvor en ubetinget frihedsstraf af almenpræventive grunde findes nødvendig. Denne retningslinje er heller ikke udtrykt i de gældende regler i § 56 om betingede domme, hvor det blot er forudsat, at fuldbyrdelse af straf ikke er påkrævet.

Flertallet anser det ikke for nødvendigt i straffeloven mere detaljeret at afgrænse de tilfælde, som efter forslaget skal udgøre området for dom til samfundstjeneste. Det må – som tilfældet er i dag for så vidt angår valget mellem betinget dom og ubetinget frihedsstraf – være domstolenes opgave at vurdere de enkelte tilfælde og træffe valget mellem betinget dom, dom til samfundstjeneste og ubetinget frihedsstraf.

Flertallet anfører herefter om de tilfælde, hvor en almindelig betinget dom efter flertallets opfattelse ikke er tilstrækkelig, at der i praksis forekommer tilfælde, hvor valget mellem betinget dom og ubetinget frihedsstraf er særlig vanskeligt. Der tænkes specielt på de tilfælde, hvor betinget dom tidligere er forsøgt, ikke sjældent efter et eller flere forudgående tiltalefravald. I sager om berigelsesforbrydelser, særlig tyveri, lægger domstolene med rette tydelig vægt på at udskyde det tidspunkt, da en lovovertræder første gang dømmes til fængselsstraf. Dette gælder ikke mindst unge lovovertrædere. Det kunne være en fordel, hvis straffesystemet frembød mulighed for i gentagelsestilfælde at vælge en reaktion, der er mere følelig end en betinget dom, men ikke består i friheds-

berøvelse, og flertallet finder, at dom til samfundstjeneste kan være egnet hertil. Man lægger herved både vægt på muligheden for, at udførelsen af et samfundsnyttigt arbejde kan have en individualpræventiv virkning på den dømte ved at fremme en social stabilisering, og på at den begrænsede arbejdspligt giver dommen et mere føleligt indhold end en betinget dom.

Et mindretal på 2 medlemmer finder, at dom til samfundstjeneste ligesom under forsøgsordningen bør begrænses til tilfælde, hvor ubetinget frihedsstraf er forskyldt, og at dette bør finde udtryk i straffeloven.

Det kan efter mindretallets opfattelse ikke kaldes kunstigt, at rettens opmærksomhed holdes fast ved det spørgsmål, som er mange straffesagers hovedproblem: om den tiltalte står til en ubetinget frihedsstraf. Dette er et normalt stadium af rettens sanktionsovervejelser, som har været kendt allerede før forsøgsordningen, og som for samfundstjenestens vedkommende blev understreget i forsøgsordningens forarbejder, bl.a. af Folketinget. Domstolene har fulgt forarbejdernes direktiv, som mindretallet nu foreslår optaget i loven.

Der er efter mindretallets opfattelse store betænkeligheder ved at komme ind på den brug af samfundstjenesten, der kan følge af flertallets forslag. Medens samfundstjeneste i Danmark er taget i anvendelse som et middel til en formildelse i forhold til frihedsstraf og en begrænsning af den samlede mængde af fængselsophold, vil flertallets forslag bane vejen for en praksis, hvorefter samfundstjeneste benyttes til en skærpelse af indholdet af betingede domme. Udviklingen kan komme til at forme sig således, at dette over en årrække bliver samfundstjenestens vigtigste funktion, medens det formål at bruge samfundstjeneste til at gøre indhug i frihedsstraffene fortoner sig.

Der henvises til betænkningen, s. 81-86.

4.2.1. Justitsministeriets forslag.

Justitsministeriet er enig med flertallet i, at det er en særegen konstruktion, om domstolene forud for en dom til samfundstjeneste først skulle fastslå, at ubetinget frihedsstraf er forskyldt. Justitsministeriet kan endvidere tiltræde flertallets synspunkt om, at der er tilfælde, hvor betinget dom ikke er tilstrækkelig, og hvor ubetinget frihedsstraf ikke skønnes påkrævet.

Justitsministeriet kan således i det hele tiltræde flertallets synspunkter og forslag, idet det herved bemærkes, at det også er flertallets opfattelse, at sam-